

fæstedes Enheden dog yderligere, navnlig med Hensyn til Maal og Vægt; i Møntvæsen var den allerede gennemført ved Begyndelsen af Perioden. I et andet Kapitel omtales Byøkonomien som et ledende Princip; Byernes Eneret til Handel og tildels Haandværk hævdes; Adelsens stærke Deltagelse i Erhvervslivet i Danmark i 16. Aarh., som Arup fremhæver saa stærkt i anden Del af sin Danmarkshistorie, synes ikke at have noget tilsvarende i Sverige. I et tredje Kapitel paaviser Heckscher, at Forsørgelsessynspunktet endnu helt er fremherskende hos Gustav Vasa og hans Sønner. De er langt fra den merkantilistiske Overvurdering af Pengene. De tænker i Varer; de vil gerne holde paa Landets egne Forraad og drage saa meget som muligt til udefra. Derfor en Mængde Udførselsforbud, mens Indførselsforbud er saa godt som ukendte, og den Indførselstold, der opkræves, er af rent finansiell Karakter. —

Naar man har arbejdet sig igennem den foreliggende Del af Heckschers store Værk, har man ikke blot Følelsen af at have gjort et Stykke Arbejde (ren Morskabslæsning er det jo ikke, selv om der er mange morsomme Træk), men at have faaet Løn derfor. Jeg kan ikke tro andet, end at selv den, der ellers ikke sysler med økonomisk Historie eller ikke specielt interesserer sig for Sveriges Forhold, maa føle sig beriget, fordi han under saa kyndig Vejledning er blevet ført til at se Sammenhænge og Aarsagsrækker, der i andre Forklædninger gør sig gældende den Dag i Dag. Den, der dukker sig ned i dette historiske Bad, vil se med klarere Øjne paa den Verden, han lever i. Professor Heckschers Værk tegner til, selv om han har mange Forgængere paa den økonomiske Histories Omraade, at blive et Arbejde sui generis. *Even Marstand.*

Emil Sommarin: BEFOLKNINGSFRÅGAN OCH JORDBRUKET. Lund 1935. 403 S.

I Forordet meddeler Forfatteren, at Bogen er udsendt paa Foranledning af »all den sensation som gjorts i befolkningsfrågan sedan årsskiftet«, hvormed tænkes paa det Røre, som Myrdals Bog har vakt. Men den er ikke blevet til paa denne Foranledning, da den i Hovedsagen bestaar af en Række Forelæsninger holdt ved Lunds Universitet i Efteraaret 1934 uden Tanke paa Offentliggørelse. Professoren har i disse Forelæsninger stillet det som sin Opgave at klarlægge Nationaløkonomiens Indstilling til Befolkningsspørgsmaalet.

Naar man har læst Myrdals Bog med dets omfattende Reformprogram, virker det noget forstemmende straks i Indledningen at blive belært om, at det er en Fejltagelse, hvis man tror, at Nationaløkonomerne skulde være i Stand til »att hitta på något«. Man tilskyndes langt mere til at gaa i Gang med Bogen af dens Titel, der antyder bestemte Synspunkter, om hvilke Forordet kun oplyser, at Grunden til, at Befolkningsspørgsmaalet behandles paa Baggrund af Jordbruget fremgaar af Fremstillingen.

Man bliver imidlertid noget skuffet, for saa vidt som dette Synspunkt ikke synes at præge Fremstillingen som Helhed i nogen særlig Grad, men i det væsentlige kun de Afsnit, hvor Nationaløkonomen trods alt vover sig til at »hitta på något«. Det, der bringes i Forslag, er nemlig især at søge at fremme Folkefrugtbarheden indenfor Landbostanden — den Befolkningssklasse, hvor det synes mest værdifuldt — ved at skabe gode Kaar i Landbruget. Midlet er Beskyttelsestold til Sikring af Rentabiliteten, dog i

fæstedes Enheden dog yderligere, navnlig med Hensyn til Maal og Vægt; i Møntvæsen var den allerede gennemført ved Begyndelsen af Perioden. I et andet Kapitel omtales Byøkonomien som et ledende Princip; Byernes Eneret til Handel og tildels Haandværk hævdes; Adels stærke Deltagelse i Erhvervslivet i Danmark i 16. Aarh., som Arup fremhæver saa stærkt i anden Del af sin Danmarkshistorie, synes ikke at have noget tilsvarende i Sverige. I et tredje Kapitel paaviser Heckscher, at Forsørgelsessynspunktet endnu helt er fremherskende hos Gustav Vasa og hans Sønner. De er langt fra den merkantilistiske Overvurdering af Pengene. De tænker i Varer; de vil gerne holde paa Landets egne Forraad og drage saa meget som muligt til udefra. Derfor en Mængde Udførselsforbud, mens Indførselsforbud er saa godt som ukendte, og den Indførselstold, der opkræves, er af rent finansiel Karakter. —

Naar man har arbejdet sig igennem den foreliggende Del af Heckschers store Værk, har man ikke blot Følelsen af at have gjort et Stykke Arbejde (ren Morskabslæsning er det jo ikke, selv om der er mange morsomme Træk), men at have faaet Løn derfor. Jeg kan ikke tro andet, end at selv den, der ellers ikke sysler med økonomisk Historie eller ikke specielt interesserer sig for Sveriges Forhold, maa føle sig beriget, fordi han under saa kyndig Vejledning er blevet ført til at se Sammenhænge og Aarsagsrækker, der i andre Forklædninger gør sig gældende den Dag i Dag. Den, der dukker sig ned i dette historiske Bad, vil se med klarere Øjne paa den Verden, han lever i. Professor Heckschers Værk tegner til, selv om han har mange Forgængere paa den økonomiske Histories Omraade, at blive et Arbejde sui generis. *Even Marstand.*

Emil Sommarin: BEFOLKNINGSFRÅGAN OCH JORDBRUKET. Lund 1935. 403 S.

I Forordet meddeler Forfatteren, at Bogen er udsendt paa Foranledning af »all den sensation som gjorts i befolkningsfrågan sedan årsskiftet«, hvormed tænkes paa det Røre, som Myrdals Bog har vakt. Men den er ikke blevet til paa denne Foranledning, da den i Hovedsagen bestaar af en Række Forelæsninger holdt ved Lunds Universitet i Efteraaret 1934 uden Tanke paa Offentliggørelse. Professoren har i disse Forelæsninger stillet det som sin Opgave at klarlægge Nationaløkonomiens Indstilling til Befolkningsspørgsmaalet.

Naar man har læst Myrdals Bog med dets omfattende Reformprogram, virker det noget forstemmende straks i Indledningen at blive belært om, at det er en Fejltagelse, hvis man tror, at Nationaløkonomerne skulde være i Stand til »att hitta på något«. Man tilskyndes langt mere til at gaa i Gang med Bogen af dens Titel, der antyder bestemte Synspunkter, om hvilke Forordet kun oplyser, at Grunden til, at Befolkningsspørgsmaalet behandles paa Baggrund af Jordbruget fremgaar af Fremstillingen.

Man bliver imidlertid noget skuffet, for saa vidt som dette Synspunkt ikke synes at præge Fremstillingen som Helhed i nogen særlig Grad, men i det væsentlige kun de Afsnit, hvor Nationaløkonomen trods alt vover sig til at »hitta på något«. Det, der bringes i Forslag, er nemlig især at søge at fremme Folkefrugtbarheden indenfor Landbostanden — den Befolkningssklasse, hvor det synes mest værdifuldt — ved at skabe gode Kaar i Landbruget. Midlet er Beskyttelsestold til Sikring af Rentabiliteten, dog i

Forbindelse med gennemgribende Reformers vedrørende Jordfordelingen og Bekæmpelse af Prisfordyrelse af Landbrugets Produktionsmidler.

Der gives ikke nogen omfattende Begrundelse for Midlets Hensigtsmæssighed, og andre Udtalelser i Bogen kunde vække nogen Tvivl i saa Henseende, saaledes naar det — sikkert med Rette — anføres, at Arbejdslønnens Højde er den bedste Maalestok for Befolkningens Velstand. Landbrugsbeskyttelse synes snarere at maatte føre til højere Ejendomspriser end til højere Løn. De befolkningspolitiske Synspunkter er imidlertid ikke det fremtrædende i Bogen. En betydelig Del af den er benyttet til en populær Fremstilling af de forskellige nationaløkonomiske Læresystemer og Retninger, men Hovedindholdet er en populærvidenskabelig Redegørelse for Befolkningsstatistikken, de forskellige Synspunkter, der har været anlagt paa Befolkningsspørgsmaalet, og endelig en Fremstilling af Befolkningslovene som Baggrund for en Bestemmelse af, hvad Befolkningspolitikken maa sætte sig som Maal. Forfatteren definerer det som Befolkningsoptimum, et Begreb, hvis nærmere Bestemmelse erkendes at være vanskelig. Noget egentligt Bidrag til Afgørelse af, hvor det ligger, gives ikke. For Sveriges Vedkommende synes det efter Forfatterens Mening ikke at fjerne sig meget fra det nuværende Folketal, men dog at ligge noget lavere, altsaa i Overensstemmelse med, hvad den faktiske Udvikling foreløbig har peget hen imod, og Befolkningspolitikken synes herefter blot at skulle afværge, at Udviklingen fører for langt bort fra det forhaanden-værende. Endelig gives der en kort Oversigt over befolkningspolitiske Foranstaltninger i Frankrig, Italien og Tyskland. *K. J. Kristensen.*

League of Nations: WORLD ECONOMIC SURVEY 1934—35. Fourth Year. Geneva 1935. Tilsendt fra Levin & Munksgaard.

Den række af økonomiske publikationer, som Folkeforbundets økonomiske sektion udgiver, har efterhaanden naaet en fasthed i form og en kontinuitet fra aar til aar, som gør dem til et saa vigtigt materiale, at League of Nations, Economic Intelligence Section er en af de oftest citerede kilder i moderne økonomisk forskning og historieskrivning. *Monthly Bulletin of Statistics* og *Statistical Year-Book of the League of Nations* giver de groveste træk af den internationale statistik, hvis tilvejebringelse er en af Folkeforbundets mest fortjenstfulde opgaver; og *World Production and Prices*, *Review of World Trade*, *Balances of Payment*, *International Trade Statistics* og *Commercial Banks* giver hver paa sit omraade detaillerede oplysninger og er værdifulde eksempler paa den analytiske og deskriptive indstilling, der præger økonomerne i Folkeforbundets økonomiske sektion og gør deres arbejder til saa uundværlige dokumenter til belysning af nutidens internationale økonomiske forhold.

World Economic Survey adskiller sig baade gennem sin form og sit indhold fra de øvrige publikationer. Dens opgave er at sammenarbejde alle detailstudierne til en oversigt over hele den økonomiske udvikling i det forløbne aar; og den giver denne oversigt i en saa klar og letfattelig form, at enhver avislæser med udbytte vil kunne læse den.

Siden første bind udkom i 1931—32, i fortsættelse af Prof. Ohlins: *The Course and Phases of the World Economic Depression*,